
Nieuwsbrief van Watererfgoed Vlaanderen - nummer 31 - februari 2014

Nieuws over Watererfgoed Vlaanderen

- [Watererfgoed komt naar je toe](#)
- [Verkiezingstijd ! Geef ons je mening over de resultaten van de voorbije vier jaar](#)
- [Cosmetica voor falend Vlaams Varend Erfgoeddecreet: ¡No pasarán!](#)
- [Boten, soldaten, kanonnen en expomaterieel gezocht voor herdenking Hollandse evacuatie van Lillo in 1839](#)
- [Vele enthousiaste reacties op Antwerps maritiem museumproject...](#)
- [... maar de Minister begrijpt het niet :-\)](#)
- [Gezonde wedloop met project voor nieuw maritiem museum in Oostende](#)
- ['Buitenlands' wrak van Congoboot Charlesville zal blijven rondspoken](#)
- ['Onmogelijk', 'onrealistisch', 'onhaalbaar'... – maar dan toch niet buiten Vlaanderen](#)
- [Oude wateren terug open in Gent, Groningen, Merksem... - maar niet de Zuiderdokken ?!](#)
- [Onze bestuurder Torsten Feys stelt boek over maritieme migratie voor in Tallinn](#)
-

Nieuws van onze leden

- [Garnaalvissers Oostduinkerke nu Unesco-werelderfoed](#)
- [Red Star Line verkozen tot beste toeristische product van 2013](#)
- [Antwerpse traditiejachtclub RYCB palmt Nederlandse haven van Cadzand in](#)
- [Kapitein Koen De Vriese aan het roer van de Mercatorkring](#)
- [Brabosloep meert aan in Havencentrum](#)
- [Romantische Valentijnsdiners aan boord van de Mercator](#)
- [Scheepvaartklassen van Lillonaar Kris Dockx succesvol](#)
- [Kruitmagazijn brengt theaterstuk over havenramp van Corvilain](#)
- [75 jaar jonge Vrienden Nationaal Scheepvaartmuseum publiceren jubileumboek](#)
- [Brochure over 50 jaar Europese loodsenvereniging](#)

- [Aandacht voor menselijk aspect van Antwerpse wereldhaven](#)
- [Verhaal van Red Star Line te boek](#)
- [Koffietafelboek over Antwerpse hoven van plaisantie](#)
-

Ander Vlaams watererfgoednieuws

- [Ticketverkoop voor Antwerpse Vredesbrug 14-18 gaat van start](#)
- [België voert Unesco-Verdrag over onderwatererfgoed uit](#)
- [Activiteitenprogramma Waterfront 14 in Nieuwpoort](#)
- [Wie herkent deze scheepsklokken ?](#)
- [Overleg onder Noordzee-wrakduikers in Oostende op 27 februari](#)
- [Sinterklaasstorm bracht Romeinse scherven aan wal](#)
- [Lichtschip in de aanbidding in Rupelmonde](#)
- [Diamantconstructie voor Antwerps Havenhuis gearriveerd](#)
- [Praktische gids *Varen in Vlaanderen 2014* nu verkrijgbaar](#)
- [*Leven en werken in de Belgische transportindustrie 1913-2013*](#)
- [The Imaginary Sea Voyage: wegzeilen in literatuur en legende](#)
- [*Hoogtij. Maritieme identiteit in feesten, tradities en vermaak*](#)
- [Onuitputtelijk online-watererfgoedarchief van Gazet van Antwerpen](#)
- [Watererfgoed in de Vlaamse watermagazines](#)
-

[Watererfgoedkalender februari - maart 2013](#)
[Inschrijven en uitschrijven](#)

Nieuws over Watererfgoed Vlaanderen

Watererfgoed komt naar je toe

Watererfgoed Vlaanderen is de grootste organisatie voor scheepvaart-, haven- en ander watererfgoed van de Benelux. We verenigen en verdedigen de gemeenschappelijke belangen van meer dan 100 organisaties en duizenden watererfgoedondernemers en -liefhebbers. Wij hebben een sterk netwerk in de wereld van politiek, ondernemingen en de media en zijn in ons land de enige organisatie die voor onze hele sector actief, en steeds constructief, invloed

uitoefent op regelgevers en bestuurders. Om de banden met de leden aan te halen en vooral om jouw verzuchtingen te noteren met het oog op de komende verkiezingen komen wij graag bij je op bezoek. Wil je een delegatie van Watererfgoed Vlaanderen ontmoeten voor een nadere kennismaking, een informele babbel over het voorbije Vlaamse en Belgische beleid en jouw vragen aan de binnenkort aantredende nieuwe ministers en regeringen, stuur dan een mailtje naar secr@watererfgoed.be en vermeld waar we elkaar kunnen ontmoeten en welke tijdstippen geschikt zijn. Wij kunnen ons 's avonds of in het weekend vrijmaken. We kijken ernaar uit !

[Terug naar top](#)

Verkiezingstijd ! Geef ons je mening over de resultaten van de voorbije vier jaar

De tijd breekt aan voor een evaluatie van het werk van de huidige beleidsverantwoordelijken. Met het oog op de verkiezingen van 25 mei zullen we de sterke en de zwakke punten van het gevoerde beleid inventariseren en een gemotiveerd eisenpakket voorbereiden, dat we in april publiek maken. Deze eisen moeten vervolgens hun weg vinden in het actieprogramma van de nieuwe ministers. Om onze leden en de hele watererfgoedachterban bij deze zeer belangrijke kans op beleidsbeïnvloeding te betrekken, hebben we een vragenlijst over 10 thema's voorbereid, die je [hier](#) kan downloaden. We nodigen je van harte uit om deze vragenlijst te bestuderen, er even over na te denken en ons je antwoord en/of andere suggesties te bezorgen via secr@watererfgoed.be. Uiteraard houden we je antwoord confidentieel. De bevraging dient alleen om de beleidsstandpunten van Watererfgoed zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de wensen in onze achterban. Van harte dank voor je tijd en je bijdrage !

Cosmetica voor falend Vlaams Varend Erfgoeddecreet: ¡No pasarán!

Watererfgoed Vlaanderen blijft zich met klem verzetten tegen de zgn. herziening van het Vlaams Varend Erfgoed-Decreet, die door Minister Bourgeois werd voorgesteld aan de Vlaamse Regering. Na twaalf jaar blijkt dit decreet, dat hooggespannen verwachtingen wettigde, een miskleun. Tegenover de zeer trage bescherming van een aantal belangrijke kleinere vaartuigen – dat is dan toch iets... – staan een waslijst van missers en een aanhoudende desinteresse. Vooreerst de budgetten: op twaalf jaar tijd zijn welgeteld 221.534,50 EUR aan beheerspremies voor varend erfgoed uitbetaald (cijfers van medio oktober 2013). Deze investering is bespottelijk en een maritieme natie als Vlaanderen onwaardig. Zij is bovendien schromelijk discriminatoir vergeleken met de als vanzelfsprekend beschouwde inspanningen voor het bewaren en restaureren van onroerend erfgoed (inz. kastelen, kerken, kloosters, schuren...) en roerend erfgoed (inz. oude kunst). Daarbovenop is de Vlaamse administratie compleet onderbemand en ontbeert zij voor enkele belangrijke aspecten de nodige expertise. Nog belangrijker is het ontbreken van een toekomstvisie op het behoud en de herbestemming van de Vlaamse varend erfgoedvloot. Er is geen samenhang met maritiem museumbeleid en cultureel erfgoedbeleid, en waterweg- en havenbesturen die varend erfgoed bezitten, bouwers van replica's en beheerders van op het droge opgestelde vaartuigen zijn van elke ondersteuning uitgesloten. Er bestaat voor historische vaartuigen nog steeds geen light-erkenning die bijv. recht geeft op vrijstelling van haven- en scheepvaartgelden. De werking van de vele enthousiaste particulieren en verenigingen, die ons varend erfgoed elke dag levend houden voor de

nieuwe generaties, wordt van geen kanten structureel ondersteund. De vloot bedreigde, gesloopte of gezonken historische schepen blijft maar aangroeien, en dringende restauratieprojecten geraken niet van de grond of in het slop. Wanneer een historisch vaartuig dreigt teloor te gaan, wordt vanuit de Vlaamse Overheid niet of nauwelijks gereageerd, of te laat, en dan steeds met lange tanden, en steeds weer met een bundel administratieve en juridische excuses in de binnenzak om uiteindelijk toch maar niets te doen. De administratie blijft zich m.b.t. historische vaartuigen blindstaren op een steeds wereldvreemder en inadequater analogie met het onroerend erfgoed-beleid. Watererfgoed Vlaanderen heeft zich de voorbije jaren erg ingespannen om voor de Minister een nieuw, breed gedragen en realistisch decretaal kader uit te werken. Tot heden heeft dit geen behoorlijke respons gekregen. We blijven voor en achter de schermen aandringen op de realisatie van een beleid en een wetgeving voor watererfgoed die aansluiten bij de reële noden. Op onze [pagina Varend Erfgoed](#) hebben we alle documenten uit het aanslepende herzieningsproces in chronologische orde samengebracht.

[Terug naar top](#)

Boten, soldaten, kanonnen en expomaterieel gezocht voor herdenking Hollandse evacuatie van Lillo in 1839

In 2014 is het 175 jaar geleden dat het Belgisch-Nederlands Scheidingsverdrag van 1839 werd ondertekend. Het verdrag formaliseerde de afscheuring van België uit het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en bepaalde het internationaal statuut en de grenzen van ons land. De regeling sloot een lijdensweg van negen jaar militaire schermutselingen en vruchteloos onderhandelen af die was gestart met de Belgische revolutie van 1830. De bepalingen van het Belgisch-Nederlands

Scheidingsverdrag determineren niet alleen het samenleven van Nederland en België, maar ook de positie van de Belgische Scheldehavens en de Belgische garanties in zake vrije verkeersverbindingen over Nederlands grondgebied (waaronder deze langs de Westerschelde en de IJzeren Rijn). Het fundamentele belang van het Scheidingsverdrag werd herbevestigd in de Scheldeverdragen van Middelburg van 2005, op basis waarvan o.m. de meest recente verdieping van de stroom is gerealiseerd. De Belgische en Nederlandse havens langs de Schelde vormen een van Europa's grootste havenclusters. Het Scheidingsverdrag bezit tot vandaag een eminent politiek, economisch, maatschappelijke en cultureel belang. Een herdenking van de sluiting van dit verdrag en een reflectie over zijn historische en hedendaagse en toekomstige betekenis zijn dus meer dan gepast. De Scheldeforten Lillo en Liefkenshoek vervullen in dit verhaal een centrale rol omdat ze pas door Nederland werden geëvacueerd in 1839, nadat het Scheidingsverdrag was gefinaliseerd. Enkele latere grenscorrecties buiten beschouwing gelaten, zijn het de jongste stukjes België. Lillo Waterdorp op 10 augustus zal in het teken van de periode 1830-1839 en de evacuatie van het fort door de Hollanders staan. We zetten een re-enactment met kanongebulder en geweersalvo's op touw en zoeken daarvoor passende historische schepen, soldaten, kanonnen en geweren. Samen met ons lid het Poldermuseum zetten we ook een tentoonstelling op touw. Alle materieel over de Schelde, Lillo, Liefkenshoek en de Belgische en Nederlandse Scheldehavens in de jaren 1830-1839 is welkom. Graag alle reacties aan secr@watererfgoed.be. Verder nieuws over ons activiteitenprogramma volgt.

[Terug naar top](#)

Vele enthousiaste reacties op Antwerps maritiem museumproject...

Na de Grote Maritieme Museumavond in de KBC-Bank op 26 november zijn de positieve reacties op ons voorstel voor een Wereld Haven en Maritiem Museum (WHaMM!) in Antwerpen blijven binnenstromen. Een kleine greep uit de ons spontaan gestuurde mails:

- Chris Lefevere, voormalig Secretaris-Generaal van de European Maritime Pilots' Association, die talrijke eigen suggesties bezorgde: *"Mijn felicitaties voor de organisatie van 'De Grote Museumavond' en je uitstekende boek over het WHaMM."*
- Charlie Lejeune, vrijwilliger in het Antwerpse Maritiem Park en onderzoeker van de geschiedenis van de Antwerpse havenafdaken, die ons ook het beeld hiernaast bezorgde: *"Ik heb genoten van de Grote Maritieme Museumavond. Het idee om een veerdienst in te leggen naar de afdaken op de kaaien 21 en 22 van het Kattendijkdok was voor mij het absolute hoogtepunt van de avond ! Ik kan er nog altijd veel moeite mee dat onze planologen tot nu toe zo weinig oog hebben gehad voor de schoonheid van deze 19de-eeuwse metalen constructies. In Antwerpen worden er van de ongeveer tachtig klassieke hangars, tot vandaag maar twee met zekerheid bewaard..."*
- André Gantman, fractieleider in de Antwerpse Gemeenteraad: *"Ik dank u voor het prachtige boek. Hopelijk wordt het door u voorgesteld project verwezenlijkt."*
- Gerald Muylle, professioneel modelbouwer uit Zeebrugge en medewerker van het project Askoy II: *"Proficiat, je hebt blijkbaar veel*

*rimpels op het water rond Antwerpen
veroorzaakt, super !"*

- Guido Lannoy, oud-hoofdwaterschout der Schelde, voorzitter van Apostolatus Maris en oud-bestuurder van de Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum: *"Het mega museumproject heeft mij op een of andere manier aangesproken. Uw enthousiast betoog heeft mij er voor warm gemaakt. Mijn waardering hiervoor gaat naar u en uw medewerkers. En nu, enkele weken later en nu nuchter bekeken, geloof ik er nog steeds in."*
- Wim Wienen, Vlaams Parlements lid: *"Vermits mijn vader zaliger heel zijn professionele carrière actief is geweest in de Antwerpse maritieme sector, heeft mijn opvoeding ervoor gezorgd dat ik een maritiem hart heb. Ik ben dus bereid om uw nieuwe project WHaMM – als de kiezer het toelaat – in de mate van het mogelijke te steunen."*
- Roland Van Cleempoel, voorzitter van het Rijn- en Binnenvaartmuseum: *"Na uw betoog wilde ik u reeds lang schrijven. Project gedurfd maar haalbaar. Buitengewoon qua denkpiste en energie gestoken in gans het project."*

Ook in de Nederlandse pers bleef ons voorstel veel aandacht trekken. Last but not least trok het project, waarin we plaats geven aan het wrak zowel als de replica van het Zuidpoolschip Belgica, de aandacht van de Noorse ambassade in Brussel. We vroegen de ambassadeur steun voor de berging en terugkeer van het wrak. De Belgica en het WHaMM! komen in beeld op de [website van de Noorse ambassade](#). We noteerden ook dat, als het ware in een kettingreactie na de media-aandacht voor de Maritieme Museumavond, het stadsbestuur plotseling 505.000

euro uittrok voor de dringende restauratie van het Brouwershuis, wat we natuurlijk toejuichen.

[Terug naar top](#)

... maar de Minister begrijpt het niet :-)

Geert Bourgeois, de Vlaamse Minister bevoegd voor varend erfgoed, reageerde in het Vlaams Parlement op onze argumentatie voor de berging van de Charlesville op kosten van Duitsland en op onze museumstudie met de volgende verbijsterende mededeling: *"Vanuit Watererfgoed Vlaanderen wordt gedacht aan een wrakkenmuseum in Antwerpen. Dit moet een 'superstarmuseum' worden dat 1 miljoen bezoekers per jaar aantrekt. Zoals eerder gesteld is een onderbouwd businessplan nodig voor het mogelijk rendabel beheer van dit schip. Een wrakkenmuseum is maar een idee en geen onderbouwd plan."* Klaarblijkelijk is het de Minister ontgaan dat ons favoriet voorstel niet het 'Wrakkenmuseum' is, maar een veel breder totaalproject, en dat ons voorstel berust op een honderden pagina's tellende studie, die massa's cijfermateriaal en beeldmateriaal bevat, liefst tien alternatieve museumconcepten analyseert, een weloverwogen locatiekeuze, een bouwplan en een volledige indeling bevat. Deze studie is de Minister reeds voor Nieuwjaar per post toegestuurd met een vriendelijke begeleidende brief. Onze studie is de grondigste die over dit thema ooit in ons land is uitgevoerd en werd inmiddels toegejuicht door verschillende directeurs van grote buitenlandse maritieme musea. We hopen dat de Minister onze kosteloos uitgevoerde beleidsondersteunende studie ter hand zal nemen vooraleer er in het Parlement nieuwe misprijzende verklaringen over af te leggen. Na vele jaren wachten we nog altijd op het door ons gevraagde persoonlijke onderhoud met de Minister, om hem onze vele constructieve voorstellen toe te lichten. Het WHaMM! kan één van de vijf mooiste en

grootste maritieme musea van de wereld worden, in de klasse van Vasa en Greenwich spelen, Hamburg, Amsterdam en Rotterdam overtroeven, en worden gefinancierd via PPS. Met het WHaMM! kan Antwerpen eindelijk zijn diepste identiteit als maritiem-culturele wereldstad uitspelen met een top-bezoekersattractie ingepast in een groot stedenbouwkundig project. In dat verband noteerden we alvast met genoegen dat het nieuwe stadsbestuur, na onze kritische bedenkingen in de vorige Getijden, formeel bevestigde dat het oude 'idee' voor een grote gemeenschappelijke voetbalstadion finaal begraven is. De weg ligt nu open voor een maritiem-museaal project van internationaal niveau dat de stad en de haven als grondeigenaar weinig of niets kost maar de hele Antwerpse economie een opstoot zal geven.

[Terug naar top](#)

Gezonde wedloop met project voor nieuw maritiem museum in Oostende

Watererfgoed Vlaanderen ondersteunt ook de initiatieven voor de bouw van een nieuw maritiem museum in Oostende. In onze studie over het Antwerpse WHaMM! hebben we hier al aandacht aan besteed. Tijdens het academiejaar 2012-2013 hebben eerste master architectuurstudenten in de ateliers van Marc Felix, Filip Buysse en Dirk Coopman in Gent en Marc Macken in Brussel gewerkt aan ontwerpen voor een Oostends scheepvaartmuseum. Een selectie ervan wordt als denkoefening voor de site Stationschiereiland-Churchillkaai voorgesteld in een tentoonstelling voor het brede publiek van 11 tot 16 februari. Onze voorzitter zal tijdens het middagdebat de door Watererfgoed uitgevoerde museumstudie voorstellen, waarin ook Oostende aan bod komt. Meer info op archipelvzw.be. We hopen dat de vorderingen in Oostende en Antwerpen elkaar zullen inspireren en aanjagen.

'Buitenlands' wrak van Congoboot Charlesville zal blijven rondspoken

Met verbazing nam Watererfgoed Vlaanderen kennis van het (hierboven al vermelde) antwoord van Minister Geert Bourgeois op een parlementaire vraag van Wim Wienen over de berging van de laatste Congoboot Charlesville. Terwijl de berging een internationale en een Europese verplichting is, distantieert de Minister zich andermaal van de pogingen om het unieke schip te redden. De Charlesville is het laatste historische Europa-Afrikalijnschip en het belangrijkste topstuk van het Antwerps, Vlaams en Belgisch varend erfgoed. In 2012 en 2013 zocht Watererfgoed Vlaanderen financiers om een behoudsproject op te starten. Dit kon bogen op een massaal enthousiasme doorheen het hele land. In extremis werd de terugkeer gesaboteerd. Op weg naar de schrootwerf in Litouwen kwam het onvervangbare schip in verdachte omstandigheden tot zinken. Sindsdien ijvert Watererfgoed voor de berging van het wrak. In Antwerpen kan het binnen het WHaMM! een centrale toeristische attractie worden. Reeds begin juni 2013 deelde Watererfgoed de Minister mee dat het schip momenteel het statuut van internationaal onderwatererfgoed heeft. Dit vloeit voort uit artikel 303 van het VN Zeerechtverdrag. Het verdrag, dat voor ons land bindend is, verplicht de betrokken staten om actief samen te werken om het schip te behouden. De Minister negeert deze verplichting volledig en verwijst in zijn parlementair antwoord naar een verkeerde bepaling van het VN Zeerechtverdrag, die niets met onderwatererfgoed te maken heeft. Verder deelden we de Minister mee dat het schip moet worden geborgen op kosten van Duitsland. Dit vloeit voort uit de Europese Afvaltransportverordening, die bindend is voor heel

de EU. Artikel 24 van deze verordening stelt een terugnameplicht in voor elk afval (zoals een te verschromen schip) dat illegaal wordt geëxporteerd en niet ter bestemming aankomt. Deze verplichting om het afval terug te brengen naar de plaats van vertrek is ook van toepassing op de Charlesville, die zonder toelating en dus illegaal werd geëxporteerd van Duitsland naar de afbraakwerf in Litouwen. Over deze terugnameplicht kan geen enkele discussie bestaan maar de Minister gaat er geheel aan voorbij. Voorts stelt de Minister dat Vlaanderen "geen betrokken partij" is, omdat het schip zich in het buitenland bevindt en Vlaanderen er geen eigenaar van is. Dit antwoord wekt verbazing omdat het om een Vlaams schip gaat, waarvan de Minister en zijn administratie uitdrukkelijk en bij herhaling de uitzonderlijke erfgoedwaarden hebben erkend. Overigens bezit Vlaanderen sinds de staatshervorming van 1993 volwaardige internationale bevoegdheid en dus ook beleidsverantwoordelijkheid. Ten slotte dient ons land het VN Zeerechtverdrag te respecteren en moet het in EU-verband mee toezien op de correcte naleving van de Europese milieuregels. Verder beroept de Minister zich op nautische bezwaren tegen een transport van het geborgen schip naar Antwerpen, omdat dit de veiligheid op de Schelde in gevaar zou brengen. Watererfgoed Vlaanderen besprak de technische en financiële aspecten van de berging echter reeds vóór de zomer van 2013 met alle grote bergingsbedrijven. Deze bevestigden unaniem dat het technisch perfect mogelijk is het schip boven te halen en naar Antwerpen terug te brengen. Watererfgoed beschikt ook over talrijke gegevens betreffende de kostprijs van deze operatie. De beknopte gegevens die de Minister daarover aanhaalt komen uit een hem door Watererfgoed in juni 2013 bezorgde vertrouwelijke nota.

Watererfgoed Vlaanderen stelt vast dat de Minister sinds het zinken van het schip geen enkel initiatief heeft genomen om de toestand op te volgen. Watererfgoed heeft daarentegen voortdurend contact gehouden met de hoogste Poolse en Duitse autoriteiten, met bergingsfirma's en met private betrokkenen, waaronder de verzekeraars van het schip. Voor de zoveelste maal is het een private, daartoe niet door de overheden ondersteunde organisatie die met het oog op de redding van ons varende erfgoed het voortouw moet nemen. Op onze website lees je het volledige antwoord van de Minister op de parlementaire vraag en ons persbericht in reactie daarop. Ondertussen plaatsten we de Charlesville op de internationale wrakkenkaart van het MACHU-project. Je vindt de Charlesville-link op www.machuproject.eu/WIS-viewer.htm.

[Terug naar top](#)

'Onmogelijk', 'onrealistisch', 'onhaalbaar'... – maar dan toch niet buiten Vlaanderen

De eeuwige litanie van het 'onmogelijk', het 'onhaalbaar', het 'onrealistisch' telkens het in ons land over watererfgoed gaat etc. steekt fel af tegen de talloze ambitieuze projecten in het buitenland. In aanvulling op de beschrijving van talrijke succesprojecten in onze museumstudie nog een greep schitterende buitenlands voorbeelden:

- de nog tot 9 maart in het Maritiem Museum Rotterdam lopende expo 'Recht zo die gaat ! Varen op de kaart van Mercator' – diezelfde *Vlaamse* Mercator is een centraal, internationaal herkenningspunt in het door ons ontwikkelde museumparcours voor het WHaMM!;
- de nog tot 16 mei in het Scheepvaartmuseum Amsterdam lopende multimediale expo 'For the love of Chocolate' over de internationale

handel in cacao, die ook de Belgische pers haalde – terwijl chocolade een wereldwijd gekend handelsmerk van *België* is en Antwerpen een van de grootste cacaohavens van de wereld (alleen heeft het geen maritiem museum...);

- het beleid van Nederland om Nederlandse scheepswrakken in buitenlandse wateren op te sporen en te inventariseren en om actief met andere landen samen te werken voor het behoud en onderzoek van deze wrakken – lees [hier](#) over het internationale beleid van de Nederlandse Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en tracht dan de afweerreacties van Vlaanderen tegen de Charlesville te begrijpen;
- de gestage vorderingen bij de restauratie van cargo Bleichen in Hamburg (kijk maar eens in de [nieuwsbrief van de Stiftung Hamburg Maritim](#) – wat een contrast met de al decennia verloederende wrakkencollectie in Antwerpen);
- de restauratie van het vrachtschip [ss Robin](#) uit 1889 (!), 's werelds oudste volledige stoomschip, dat vorig jaar op een zeer originele wijze werd opgesteld in het Royal Victoria Dock in Londen;
- de perfecte restauratie van het vracht- en passagiersschip [Hikawa Maru](#) uit 1929 door de rederij Nippon Yusen Kabushiki Kaisha (NYK Line), die een eigen maritiem museum heeft;
- het gloednieuwe project van een Chinees energiebedrijf om een perfecte en varende [replica van de Titanic](#) te bouwen, een commerciële investering van ca. 125 miljoen EUR;
- de vertwijfelde pogingen van Vlaming Ronny Blomme om het prachtige zeevissersschip Poseidon te restaureren in Zeebrugge; nadat

hij het schip wegens de al te stringente Vlaamse beschermingscondities niet als varend erfgoed wilde laten beschermen en hij een aanbod tot overname voor 1 euro lanceerde (waar hebben we dit nog gehoord...) is in extremis een overnemer gevonden in... Wallonië.

[Terug naar top](#)

Oude wateren terug open in Gent, Groningen, Merksem... – maar niet de Zuiderdokken ?!

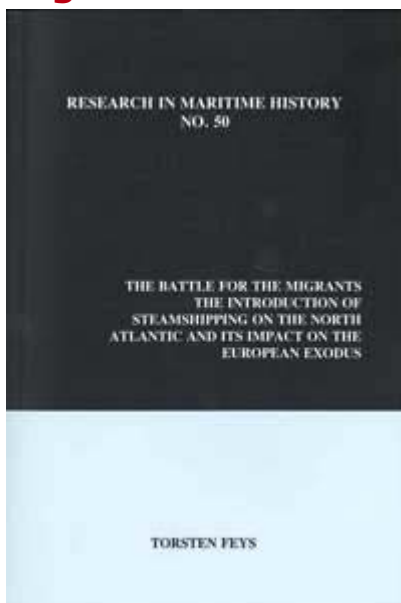

Zoals we argumenteerden in onze studie *Van Gedempte Zuiderdokken naar Kunstdokken Zuid* (gepubliceerd in 2011, maar nog steeds actueel en bij ons in boekvorm verkrijgbaar) bestaat een internationale tendens om oude waterlopen in stadskernen terug open te leggen. Eertijds dichtgegooid of overwelfd om plaats te maken voor autowegen en parkings en/of om geurhinder te stoppen, omarmen stedenbouwkundigen wereldwijd de visie dat water (en liefst bevaarbaar water) steden een gigantische meerwaarde geeft: wonen, ontspannen, horeca, toerisme, pleziervaart, erfgoedbeheer, ... zoveel dimensies van een moderne stad leven op als die zich terug kan weerspiegelen in een rivier, een kanaal of een dok. De lijst binnen- en buitenlandse succesvoorbeelden wordt steeds langer. Na een Facebookactie en een spontane graafactie van ongeduldige burgers (bovenste foto hiernaast) beloofde de Gentse schepen van Openbare Werken Filip Watteeuw dat de werken voor de openlegging van de Reep (een stuk van de Schelde) dit najaar van start gaan en tegen de Gentse Feesten van 2015 zullen klaar zijn. In het Antwerpse Merksem wordt in 2016-2017 een waterverbinding hersteld via de IJzerlaan tussen het Asiadok en het Lobroekdok, waar vroeger de Kempische Vaart liep. Het nieuwe kanaal (tweede

foto hiernaast) wordt onbevaarbaar maar zal de buurt zeker herwaarderen. Ons Nederlandse lid Jan Pieter Janse van Watererfgoed Nederland krijgt steeds meer gehoor met zijn pleidooi om in Groningen het meer dan vier eeuwen oude Winschoterdiep terug open te leggen en bevaarbaar te maken; bekijk maar even de site www.oudewinschoterdaipopen.nl. Alleen het dossier van de heropening van de Antwerpse Zuiderdokken blijft maar stilliggen, klaarblijkelijk door hardnekkige broodje aap-verhalen over kostprijs, parkeren en vervuilde opvulgrond. Het is nochtans overduidelijk dat dit project een enorme meerwaarde kan genereren voor de Antwerpse binnenstad en de leefkwaliteit aldaar. Niet voor niets schreef Rudy Collier op 25 januari de volgende wijze woorden in Gazet van Antwerpen: *"Antwerpen en omgaan met water, het is – hoe onbegrijpelijk ook – geen fijn verhaal. Een stevig onderbouwd water- en fonteinbeleid zou geen luxe zijn"*.

[Terug naar top](#)

Onze bestuurder Torsten Feys stelt boek over maritieme migratie voor in Tallinn

Op 28 september 2014 zal het precies twintig jaar geleden zijn dat de Estonia op weg van Tallin naar Stockholm van de radar verdween. De overzetboot raakte in moeilijkheden door zwaar stormweer op de Baltische Zee. Vermoedelijk begaf een boegklep waardoor het schip slagzij maakte en in minder dan een half uur zonk. Voor 852 mensen kwam alle hulp te laat. Het vormt de zwaarste scheepsramp in de Europese naoorlogse geschiedenis en een van de zwartste bladzijden uit de Estse geschiedenis. Ter herinnering organiseert het Estse Maritiem Museum (Tallinn) in 2014 verschillende evenementen. Momenteel loopt er een tentoonstelling over de Titanic. In het kader hiervan geeft onze bestuurder Torsten Feys, tevens onderzoeker aan de UGent, een

lezing over zijn recent verschenen boek 'The Battle for the Migrants: 1840-1914'. Dit beschrijft de organisatie van de massamigratie tussen Europa en de Verenigde Staten vanuit het perspectief van de rederijen.

[Terug naar top](#)

Nieuws van onze leden

Garnaalvisser Oostduinkerke nu Unesco-werelderfoed

Unesco, het agentschap van de Verenigde Naties dat zich bezighoudt met onderwijs, wetenschap en cultuur, heeft 'De garnaalvisser te paard in Oostduinkerke' toegevoegd aan de Lijst van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. De kandidatuur werd in 2010 ingediend door Vlaams Minister Joke Schauvliege. Het bevoegde comité van Unesco noemt de kandidatuur "een model en een inspiratiebron voor andere landen". De traditie van het garnaalvissen te paard gaat eeuwen terug en ze wordt vaak afgebeeld op oude schilderijen en foto's. Oostduinkerke, dat ook ons lid het Nationaal Visserijmuseum Navigo huisvest, is de enige plaats in Europa waar nog met paarden op garnalen wordt gevist. Nu heeft Unesco het garnaalvissen te paard dus erkend als immaterieel erfgoed. "De traditie benadrukt het belang van kleine, lokale tradities die de verbondenheid tussen mens, dier en natuur beklemtonen", zegt Unesco. De garnaalvisser reageren uiteraard tevreden. "De Unesco-erkenning maakt van mij een zeer gelukkig man", zegt Eddy Dhulster (70). "Een echte paardenvisser houdt in het diepste van zijn hart van de zee, van wat de zee voortbrengt en van zijn paard. Dat is het belangrijkste" (bericht op basis van www.deredactie.be).

[Terug naar top](#)

Red Star Line verkozen tot beste toeristische product van 2013

Het gloednieuwe Red Star Line Museum in Antwerpen sleepte de Vlaamse toerismeprijs voor het beste nieuwe product van 2013 in de wacht. Het Red Star Line Museum is een ervaringsgericht museum dat de geschiedenis, de sfeer en de persoonlijke ervaringen en verhalen tijdens de massale overzeese landverhuizing weer tot leven wekt. Er werd gekozen voor een heel interactieve en multimediale ervaring, met onder meer getuigenissen via geluids- en beeldfragmenten en touchscreens die aanvullende informatie bieden. Het is een museum in situ met een verhaal dat enkel daar verteld kan worden. Een welverdiende onderscheiding voor de prachtige nieuwe maritieme bezoekersattractie. Meer info op de [website van Toerisme Vlaanderen](#).

[Terug naar top](#)

Antwerpse traditiejachtclub RYCB palmt Nederlandse haven van Cadzand in

Op een boogscheut van Knokke, net over de grens in Cadzand-Bad, starten dit jaar de werken voor de bouw van een gloednieuwe jachthaven. De Antwerpse Royal Yacht Club van België, zelf kleine aandeelhouder in het project en lid van Watererfgoed Vlaanderen, zal vanaf 2016 instaan voor de uitbating. Cadzand werkt al enkele jaren aan een enorme uitbreiding. De Compagnie Het Zoute bouwde niet alleen al 130 appartementen maar plant er nog eens 450. Alles samen goed voor een investering van 100 miljoen euro. Niet toevallig zette de Compagnie zich ook achter de plannen om Cadzand-Bad met een jachthaven uit te rusten. Het idee van een jachthaven ontstond toen bleek dat de strekdammen op het eind van het Kanaaltje van Retranchement moeten worden uitgebreid en versterkt. Die werken worden betaald door

Rijkswaterstaat en worden geraamd op zo'n 35 miljoen euro. Tussen de bredere strekdammen is een jachthaven best mogelijk. Al vrij snel kwamen de initiatiefnemers, verenigd in Yacht@Cadzand-bad, terecht bij de prestigieuze Antwerpse club. Niet zonder trots wijst gedelegeerd bestuurder Patrick Van den Bulck er op dat de RYCB werd verkozen uit vier kandiderende jachtverenigingen. De RYCB exploiteert nu al de jachthavens in het Antwerpse Willemdok en op Linkeroever. Tegelijk kent ze ook het Nederlandse zeilgebeuren vermits RYCB al jaren instaat voor de exploitatie van de jachthaven Wolphaartsdijk aan het Veerse Meer. Onze felicitaties aan RYCB en Patrick ! (bron: Paul Verbraeken in Gazet van Antwerpen)

[Terug naar top](#)

Kapitein Koen De Vriese aan het roer van de Mercatorkring

De Mercatorkring zag het licht in 1994 op initiatief van oud-opvarenden van het voormalige opleidingsschip en van Bruno Peeters. De vriendenkring organiseerde talrijke voordrachten en telt vandaag een 70-tal leden. Van de zeven oprichters zijn vandaag alleen Jef Cuyt en Guido Puylaert nog in de vereniging actief. Jarenlang verzorgde deze laatste met groot talent het voorzitterschap. Recent gaf hij de fakkel door aan de even charmante kapitein Koen De Vriese, voormalig havenkapitein van Antwerpen, bestuurder van de Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum, modelbouwer op de Scheepswerven Baasrode en verwoed verzamelaar van maritieme antiquiteiten. Jef Cuyt blijft secretaris van de Mercatorkring. We feliciteren onze vriend Koen en wensen de Mercatorkring (en hopelijk ooit de Mercator zelf) behouden vaart.

[Terug naar top](#)

Brabosloep meert aan in Havencentrum

De maritieme tuin van het Provinciaal Havencentrum Lillo aan de Antwerpse Scheldelaan heeft er een nieuwe attractie bij. In januari onthulde gedeputeerde Ludwig Caluwé de Brabosloep. Tot vorig jaar deed dit nieuwe pronkstuk van het Havencentrum nog dienst in de Antwerpse haven. De sloep is een gift van het loodsbedrijf Brabo en kreeg zijn plek dankzij bedrijven Ivens en ATF. Dankzij een speciale staander en trap, kunnen bezoekers samen met een gids aan boord gaan om er de sfeer van de haven te opsnuiven. Het exemplaar aan het Havencentrum deed iets meer dan dertig jaar dienst en weegt negen ton. Dit jaar werkt het Havencentrum aan een nieuwe educatieve muur rond goederenverkeer. Er komt nog een stripwand in de cafetaria en een doemodule rond industrie in de maritieme tuin in samenwerking met Exxon Mobil (bron: Erik Van de Walle in Gazet van Antwerpen).

[Terug naar top](#)

Romantische Valentijnsdiners aan boord van de Mercator

Dit jaar organiseert de vzw Zeilschip Mercator voor de vijfde maal een Valentijnsdiner aan boord van het legendarische, in Oostende aangemeerde opleidingsschip. Vele verliefde koppeltjes waren er de vorige keren bij en waren laaiend enthousiast. 'Romantiek aan boord' zal plaatsvinden vrijdagavond 14 februari, zaterdagavond 15 februari en zondagmiddag 16 februari 2014. Opgelet! Snel zijn is de boodschap want het aantal plaatsen is beperkt. Slechts 80 romantische zielen kunnen aan boord. Wie snel is, krijgt in één van de vier aparte cabines een extra romantische tête-à-tête. Tafels van meer dan twee personen zijn uiteraard ook mogelijk. Meer info via zeilschip.mercator@telenet.be.

[Terug naar top](#)

Scheepvaartklassen van Lillonaar Kris Dockx succesvol

In het tehuis voor schipperskinderen De Spits op Linkeroever kunnen scholen uit heel Vlaanderen deelnemen aan scheepvaartklassen, een succesvol initiatief van de onnavolgbare Lillonaar Kris Dockx, in het Scheldefort tevens beheerder van het prachtige Kruitmagazijn van Napoleon. In vijf dagen leren de jongeren de haven kennen. Ze maken bijvoorbeeld een tochtje met een Flandriaboot, bezoeken het Havencentrum Lillo en leren morse. Donderdag kregen de kinderen van basisschool Willem Tell uit Olen nog een prijs van 2.500 euro, geschonken door de stichting Are You Waterproof die technische en maritieme studies steunt (bron: Staf De Lie in Het Nieuwsblad en de Standaard). Meer info via krdockx@gmail.com.

[Terug naar top](#)

Kruitmagazijn brengt theaterstuk over havenramp van Corvilain

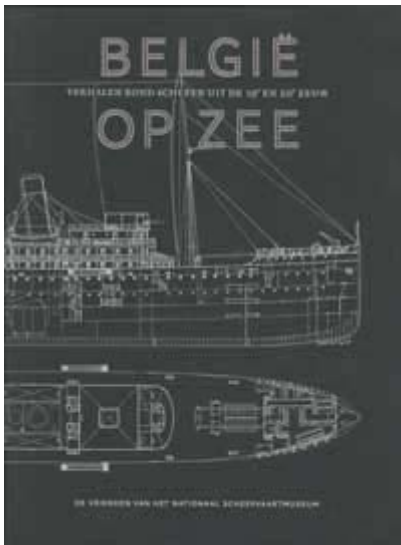

De onvermoeibare Kris Dockx organiseert op 26 en 27 april 2014 in het Kruitmagazijn van Napoleon in Lillo een theaterstuk over de Antwerpse havenramp van Corvilain. Op 6 september 1889, iets na twee uur, ontplofte de werkplaats Corvilain in de Steenborgerweertpolder ter hoogte van het huidige Pomphuis. Volgens de officiële cijfers lieten bijna honderd mensen het leven, wellicht zijn het er veel meer geweest. In de werkplaats ledigden meisjes en vrouwen geweerpatronen die waren afgekeurd door het Spaanse leger bij de vervanging van het Remingtongeweer (Rolling Block) door Duitse Mausers. Ferdinand Corvilain, een Antwerps zakenman wiens dochter was getrouwd met de Ierse MacLennan (mijneigenaar in Spanje), had deze patronen (56 miljoen stuks) opgekocht. De operatie zou hem een fortuin opleveren. Kogel, huls en buskruit moesten worden gescheiden. Noch in Frankrijk, noch in Nederland kreeg hij daarvoor een vergunning. De Stad Antwerpen (liberaal bestuur

onder Leopold De Wael) wilde evenmin een vergunning afleveren maar het klerikaal geleid provinciebestuur (gouverneur Eduard Osy) zag er geen graten in en verleende de vergunning, tegen de stadsadviezen in. Terwijl de vergunningen nog werden betwist waren er al 26 miljoen patronen ontmanteld. Op de plaats van het atelier werd meer dan 100.000 kg buskruit opgeslagen, daar waar de meest gunstige vergunning gewag maakte van 300 kg. Op het Schoonselhof vind men het grafmonument voor de slachtoffers niet ver van het graf van Ferdinand Corvilain... Alle info op www.eenhaarspeld.be.

[Terug naar top](#)

75 jaar jonge Vrienden Nationaal Scheepvaartmuseum publiceren jubileumboek

De Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum vieren dit jaar hun 75ste verjaardag. De Vrienden speelden een belangrijke rol bij de totstandkoming van het vroegere scheepvaartmuseum in het Antwerpse Steen en zijn tot vandaag collectiestukken blijven verwerven. Vanaf 25 april organiseren de Vrienden een tentoonstelling in het Museum aan de Stroom. Om hun verjaardag in de verf te zetten brachten ze onder de titel *België op zee* een boek uit waarin Luc van Coolput en Flor Van Otterdyk de verhalen van 80 Belgische zeeschepen tot leven wekken. Deze teksten werden eerder geschreven voor Nautilus, het tijdschrift van het Koninklijk Belgisch Zeemanscollege. We suggereerden jaren geleden al dat deze prachtstukjes van nationale maritieme geschiedenis ooit eens zouden moeten worden samengebracht. De Vrienden hebben dit nu gerealiseerd en het resultaat is een prachtboek in groot formaat met tal van afbeeldingen en Franse en Engelse samenvattingen. We feliciteren de Vrienden, hun voorzitter Guy Huyghe en de auteurs Luc en Flor van harte met deze mijlpaaluitgave en bevelen ze

warm aan. Meer info via
Karen.VanPeel@stad.Antwerpen.be.

[Terug naar top](#)

Brochure over 50 jaar Europese loodsenvereniging

Ons lid de Beroepsvereniging van Loodsen (BvL) is op haar beurt aangesloten bij de Europese loodsenkoepel EMPA (European Maritime Pilots' Association), die eveneens is gevestigd in Antwerpen. EMPA, opgericht in de Scheldestad in 1963 maar met nog oudere roots in een conferentie in Amsterdam in 1928, is waarschijnlijk de alleroudste Europese maritieme sectororganisatie. N.a.v. haar 50-jarig bestaan stelde EMPA haar geschiedenis te boek in een fraaie brochure. Ze geeft een goed inzicht in de evolutie van het beroep over een halve eeuw. We zijn trots dat onze landgenoten ook in deze organisatie, en zulks tot op vandaag, een voortrekkersrol spelen. Meer info via office@empa-pilots.eu.

[Terug naar top](#)

Aandacht voor menselijk aspect van Antwerpse wereldhaven

Het Havenbedrijf van Antwerpen bracht informatie over het welzijn van zeelieden in de gigantische haven samen op een aparte [webpagina](#), waar je mooi Nederlands- en Engelstalig informatiemateriaal en contactgegevens vindt. In de haven, waar jaarlijks meer dan 14.500 zeeschepen aanmeren, verblijven zeelieden uit alle hoeken van de wereld. De Antwerpse havengemeenschap is bekommerd om hun welzijn. Samen met het Havenbedrijf zetten verschillende verenigingen zich in om hen welkom te heten, waaronder de bij ons aangesloten Mission to Seafarers. In Antwerpen zijn al zeemannsmissies aanwezig sinds 1870: een brok levend watererfgoed van de bovenste plank dus. Ook ons lid Gaarkeuken 110 krijgt van het Havenbedrijf gepaste aandacht.

Verhaal van Red Star Line te boek

Het Davidsfonds realiseerde het boek dat hoort bij de permanente tentoonstelling van het Antwerpse Red Star Line Museum. Het vertelt het verhaal van miljoenen Europeanen die alles durfden achterlaten en vertrekken, op zoek naar geluk en een beter leven. Het is een verhaal over hoge verwachtingen en diepe teleurstellingen, over hoop en slapeloze nachten. Je treedt in de voetsporen van mensen die je voorouders hadden kunnen zijn. Of die dat misschien ook zijn. Je reist met hen mee, van overal in Europa, met de trein naar Antwerpen, door de stad naar Amerika. Het verhaal van het Red Star Line Museum is een Antwerps verhaal en bij uitbreiding een Belgisch, Europees en Amerikaans verhaal. Bovenal vertelt het museum een universeel verhaal over dromen van een beter leven, over afscheid nemen, over het ontdekken van het onbekende, over de zoektocht naar een nieuwe thuis. Meer info over dit prachtige boek, dat ook aandacht besteedt aan Eugene Van Mieghem, op de website van het [Davidsfonds](#).

Koffietafelboek over Antwerpse hoven van plaisantie

Ons lid [Pandora Publishers](#) bracht zonet een prachtig kunstboek uit over de hoven van plaisantie in de provincie Antwerpen van de 16de tot de 20ste eeuw. Het werd uitgegeven onder leiding van prof. Roland Baetens en bevat bijdragen van diverse auteurs. Water is er in overvloed: verschillende van deze buitenverblijven waren waterkasteeltjes, en vele ervan waren eigendom van Antwerpse handelsmagnaten. De traditie van de hoven van plaisantie startte in de Gouden Eeuw van Antwerpen, maar bleef ook na de sluiting van de Schelde voortleven. Het Sterckxhof is een voorbeeld: een van

de bekendste bewoners was Jacob Edelheer, de jurist van het stadsbestuur die (vergeefs) argumenten op papier zette om de Schelde terug open te krijgen voor de zeevaart. *Hoven van Plaisantie* is een standaardwerk over een interessant aspect van de Antwerpse economische en culturele geschiedenis.

[Terug naar top](#)

Ander watererfgoednieuws

Ticketverkoop voor Antwerpse Vredesbrug 14-18 gaat van start

Tijdens het weekend van 3-4-5 oktober 2014 wordt een tijdelijke pontonbrug over de Schelde gelegd. Het Belgisch en Nederlands leger slaan hiertoe de handen in elkaar. De brug refereert naar de pontonbrug over de Schelde in 1914 en symboliseert het slaan van een brug tussen generaties en de evolutie van een oorlogsbrug (in 1914) naar een vredesbrug (in 2014). De ticketverkoop voor de Vredesbrug gaat van start op zaterdag 15 februari om 11 uur in het Infopunt '14-'18 in het Stadhuis op de Grote Markt. Dat is drie uur voor de eerste online tickets de deur zullen uitgaan. Tickets kosten 5 euro per stuk. Meer info op www.antwerpen14-18.be.

[Terug naar top](#)

België voert Unesco-Verdrag over onderwatererfgoed uit

Op 22 november 2013 keurde de Ministerraad op voorstel van minister van Noordzee Johan Vande Lanotte een voorontwerp van wet goed dat het UNESCO-verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water uitvoert. De zuidelijke bocht van de Noordzee en het Kanaal zijn al eeuwenlang één van de drukst bevaren scheepvaartroutes ter wereld. Naar schatting liggen er ettelijke duizenden scheepswrakken en ander waardevol maritiem erfgoed. Het voorontwerp beschermt nu al het cultureel erfgoed dat zich in de territoriale zee

bevindt, ongeacht de ouderdom. In de exclusieve economische zone en op het continentaal plat is de wet enkel van toepassing op het cultureel erfgoed dat zich ten minste 100 jaar onder water bevindt, zoals het Verdrag voorschrijft. De ontdekker moet meteen aangifte doen van een vondst waarvan hij denkt dat het cultureel erfgoed is. De ontvanger, die later bij koninklijk besluit wordt aangeduid, wordt het meldpunt voor de vondsten. Hij registreert de vondst en stelt een onderzoeksrapport op dat als basis dient voor de minister die bevoegd is voor de Noordzee en die over de classering als cultureel erfgoed onder water beslist. Een website zal al het culturele erfgoed kenbaar maken voor het grote publiek. Het UNESCO-Verdrag doet geen afbreuk aan de algemenere verplichtingen die voortvloeien uit het VN Zeerechtverdrag.

[Terug naar top](#)

Activiteitenprogramma Waterfront 14 in Nieuwpoort

De vzw Werkgroep Sea Scouts en Sea Guides Nieuwpoort organiseert vanaf april een reeks bijzondere evenementen. Het is immers 50 jaar geleden dat de Nieuwpoortse Sea Scouts werden opgericht en het eerste botenbivak werd gehouden. Een roei- & fakkeltocht, een autozoektocht en een scoutscamping haken in op het Gone West-participatieproject van de Provincie West-Vlaanderen en beogen mee de herinnering aan de gebeurtenissen aan het IJzerfront en de universele wens naar vrede levend te houden. Meer info op www.achtste.be.

[Terug naar top](#)

Wie herkent deze scheepsklokken ?

Een aantal jaar geleden erfde onze lezeres Sabrina Bervoets twee scheepsklokken van haar hartsvriend, die gepassioneerd was door de scheepvaart. Ze vonden het vooral leuk en gaven de dingen een plekje buiten. In het tv-programma "Rijker dan je denkt" verschenen recent een identieke scheepsklok, inclusief stempel. Volgens de schatter waren het unieke klokken, want voor elke andere klok werd een nieuwe moule gegoten. Jammer genoeg kon hij de exacte waarde niet bepalen aangezien de naam van de rederij, horend bij de stempel, van cruciaal belang is. Sowieso schatte hij de klok op min. 1.500 euro. Sabrina is benieuwd naar de herkomst van de klokken en tot welke rederij ze behoorden. Alle tips zijn welkom via secr@watererfgoed.be, we sturen ze door aan de eigenares.

[Terug naar top](#)

Overleg onder Noordzee-wrakduikers in Oostende op 27 februari

Op donderdag 27 februari 2014 wordt in het kader van het IWT SeArch-Project 'Archeologisch Erfgoed in de Noordzee' een overleg met Noordzee-wrakduikers georganiseerd bij het VLIZ in Oostende. Het project wordt aan de aanwezige duikers toegelicht. De recente ontwikkelingen in de wetgeving zoals de Belgische ratificatie van de Unesco-Conventie van 2001 komen aan bod en het projectteam zal voorstellen doen tot samenwerking

bij het identificeren, onderzoeken, beschermen en monitoren van scheepswrakken. Je kan inschrijven via sven.vanhaelst@rwo.vlaanderen.be.

[Terug naar top](#)

Sinterklaasstorm bracht Romeinse scherven aan wal

Na de Sinterklaasstorm van 5 en 6 december spoelden op het strand tussen Oostende en Bredene een aantal potscherven uit de Romeinse tijd aan. Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) trekt regelmatig het strand op om archeologische relictten te verzamelen in het kader van het al vermelde Search-project. Uit de resultaten van de vondsten die verzameld werden na de Sinterklaasstorm bleek dat enkele scherven te dateren waren uit de Romeinse periode (1ste tot de 3de eeuw na Christus). Volgens Marnix Pieters, hoofdadviseur Maritiem en Onderwater erfgoed van het Vlaamse agentschap Onroerend Erfgoed, komt dat omdat in de Romeinse tijd de kustlijn een paar kilometer verder in zee lag. Het is de eerste keer dat op Oosteroever relictten uit deze periode worden gevonden, maar vorig jaar werd nog een Romeinse dijk gevonden voor de kust van Raversijde. Dankzij die ontdekking en de recente vondsten wordt aangenomen dat de Romeinse activiteiten veel belangrijker zijn geweest dan tot voor kort werd aangenomen (bron: VLIZ, foto De Standaard).

[Terug naar top](#)

Lichtschip in de aanbidding in Rupelmonde

De gemeenten maken moeilijke financiële tijden door, vrijwel overal moet er bespaard worden. Gevolg van die besparingen is onder meer dat gemeenten heel wat patrimonium te koop zetten. De krant Het Laatste Nieuws lijstte (niet-exhaustief) op wat de gemeenten zoal te koop stellen. De gemeente Kruibeke stelt het in Rupelmonde aangemeerde lichtschip Westhinder te koop. De kosten om het

schip te behouden lopen veel te hoog op. De Westhinder is een drijvend monument en is een echt dorpsgezicht. Het schip werd gebouwd in 1950 in Oostende, als eerste in een reeks van drie, en werd tot eind jaren tachtig op zee ingezet als drijvende vuurtoren. Het schip was een stokpaardje van toenmalig burgemeester Antoine Denert, die het in 2002 naar zijn gemeente wist te halen en het liet ombouwen tot een multifunctioneel maritiem bezoekerscentrum, waar ook feesten en ontvangsten werden georganiseerd. "De provincie heeft de subsidiekraan dichtgedraaid", zegt burgemeester Jos Stassen. "Daarom is het voor de gemeente onmogelijk geworden om de Westhinder te behouden. Nu alle kosten voor het beheer en onderhoud volledig voor rekening van de gemeente vallen, is dit onbetaalbaar geworden. Zo moet het schip weer waterdicht gemaakt worden en het houten dek moet volledig vervangen worden. Dat zijn kosten die we niet meer willen maken". Het schip kan wel op dezelfde plaats blijven liggen.

[Terug naar top](#)

Diamantconstructie voor Antwerps Havenhuis gearriveerd

De eerste delen van de stalen constructie, die boven het nieuwe havenhuis aan het Kattendijkdok zullen 'hangen', zijn in december aangekomen in Antwerpen. De rest van wat ooit de diamant boven de voormalige brandweerkazerne moet worden, wordt de volgende dagen naar de oude haven gebracht. Nu worden in het atrium vier kolommen gemonteerd die dienen ter ondersteuning van de nieuwbouw. In het bestaande gebouw worden de ruwbouwwerken ondertussen verder voltooid. Voor sommige delen is er tijdens de hijsoperaties slechts enkele centimeters speling aan weerszijden, andere delen moeten schuin ingehesen worden om niet te botsen met de bestaande dakgoten. Het nieuwe havenhuis is een ontwerp van de Brits-Irakese

architecte Zaha Hadid. De oude brandweerkazerne wordt vrijwel volledig gerestaureerd. Bovenop het gebouw komen futuristische kantoren in de vorm van een diamant. De klus moet half 2015 geklaard zijn. De kostprijs voor het opknappen van het gebouw bedraagt 49,9 miljoen euro (bron: Patrick Van de Perre in Gazet van Antwerpen).

[Terug naar top](#)

Praktische gids *Varen in Vlaanderen* 2014 nu verkrijgbaar

Zopas rolde de editie 2014 van *Varen in Vlaanderen* van de persen. Het is een erg praktisch en aantrekkelijk uitgegeven gids voor vaartochten in Vlaanderen, met informatie over vaarlussen, vaarbestemmingen (met veel aandacht voor erfgoedattracties), varen met staande mast, een marifoonlijst, de belangrijkste vaarregels, nuttige adressen en andere vaartips. Info via pbv@binnenvaart.be.

[Terug naar top](#)

Leven en werken in de Belgische transportindustrie 1913-2013

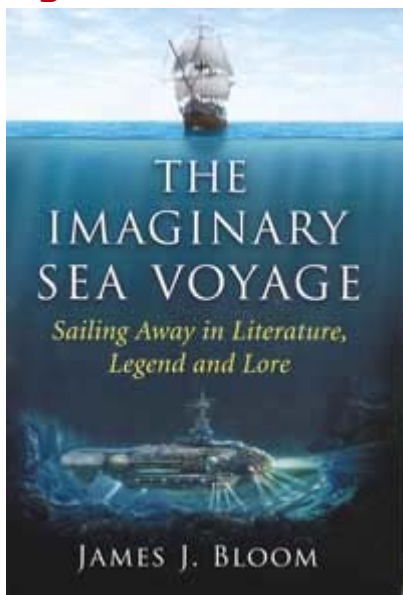

Donald Weber, die als historicus is verbonden aan het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis en aan de onderzoeksgroep Sociale Geschiedenis na 1750 van de Universiteit Gent, schreef een treffend boek over ruwe zeebonken, stoere dokwerkers, geharde truckers: het cliché wil dat werken in de transportindustrie enkel voor de 'zware mannen' is weggelegd. Hun levens zijn voer voor sterke verhalen, altijd gevaarlijk, en zelden goed betaald. Toch veranderde de afgelopen eeuw niets zo snel en zo zichtbaar als het transport: de schepen, de havens, de wegen, de auto's. En de werkmens, die paste zich aan. Vroege foto's tarten alle verbeelding: een arm gezin trekt een boot van op een jaagpad

langs de kanalen, een schippersvrouw houdt haar kind aan boord aan de leiband, in de haven sleuren mannen met graanzakken van zeventig kilo of meer. Het contrast met de foto's van nu is immens. Het boek vertelt op een bijzonder beeldende wijze het levensverhaal van de arbeiders, hun vrouw, kinderen en vrienden, in de spectaculair snel veranderende wereld van het transport over de laatste 100 jaar. Het boek verscheen in opdracht van de Belgische Transportbond, naar aanleiding van zijn eeuwfeest, en is ook verkrijgbaar in het Frans. Meer info op [deze pagina](#).

[Terug naar top](#)

The Imaginary Sea Voyage: wegzeilen in literatuur en legende

De Amerikaan James J. Bloom bracht het verhaal van duizenden jaren fantastische zeereizen (van de Odyssee over Robinson Crusoe tot 20.000 mijlen onder zee) samen in een intrigerend werk dat geschiedenis, aardrijkskunde, kosmografie en literatuurkritiek vermengt. Maar natuurlijk is het ook een aanrader voor al wie van varen en de zee houdt. Meer info over dit boek dat de mystiek beschrijft van wat zich net voorbij de horizon bevindt, lees je [hier](#).

[Terug naar top](#)

Hoogtij. Maritieme identiteit in feesten, tradities en vermaak

Hoogtij is een gezamenlijke productie van het Maritiem Museum Rotterdam en Het Scheepvaartmuseum Amsterdam. De auteurs reflecteren over de betekenis van maritieme identiteit. Nederland is een waterland. Maritieme activiteiten zijn altijd van groot belang geweest voor de Nederlandse economie, maar ook in cultureel opzicht – in gebruiken, uitdrukkingen, aspecten van het dagelijks leven – heeft de scheepvaart tastbare sporen achtergelaten. Conservatoren van Het Scheepvaartmuseum en Maritiem Museum Rotterdam behandelen in de bundel voorbeelden van maritieme feesten en vermaak aan de wal en op zee. Aan bod komen ondermeer de feestelijke opening van het Noordzeekanaal in 1874, de feesten rondom onze zeeheld Michiel De Ruyter, de feestelijkheden rond een tewaterlating, en ook het vermaak van bemanningsleden en passagiers aan boord. In hoeverre zijn deze feesten en dit vermaak typisch Nederlands ? En zegt dat typisch Nederlandse dan ook iets over de Nederlandse volksaard ? Een interessant boek over een in Nederland vanzelfsprekend, in ons land te vaak miskend thema. Meer info vind je [hier](#).

[Terug naar top](#)

Onuitputtelijk online-watererfgoedarchief van Gazet van Antwerpen

De krant vormt een unieke bron van informatie. Ze bericht over alle facetten van het leven: van politiek en economie, over cultuur en sport tot spraakmakende faits divers. Zowel grote wereld drama's als kleine gebeurtenissen 'van de wieg tot het graf' zijn erin te vinden. Gazet van Antwerpen (verschijnend van 1891 tot nu) en Gazet van Mechelen (1869-1996) delen hun rijke traditie graag met jou. Op [deze website](#) kan je het fantastische archief van beide kranten sinds hun ontstaan raadplegen. Test het maar eens uit met de

trefwoorden 'Watererfgoed', 'Charlesville' en 'Scheepvaartmuseum'. Een schat aan oude en nieuwe watererfgoedverhalen gaat voor je open !

[Terug naar top](#)

Watererfgoed in de Vlaamse watermagazines

De laatste nummers van Nautilus, het blad van het bij ons aangesloten Koninklijk Belgisch Zeemanscollege, bevatten o.m. artikels over ons voorstel voor het Wereld Haven en Maritiem Museum, de aflossing van de wacht bij ons lid de Mercatorkring, de historiek van de houten schoener St. Pierre et St. Paul door koopvaardijkenner Luc van Coolput en het Gulden Boek van het Zeewezen. De jongste editie van Bootmagazine besteedt aandacht aan de Tall Ships Races 2014 en brengt het eerste deel van een intrigerende vaartocht van de Dender tot aan de Samber, met een passage langs de beroemde scheepsliften op het Canal du Centre. Het nummer is gecombineerd met Kanaal 77, het ledenblad van de bij ons aangesloten Vlaamse Pleziervaart Federatie, met daarin o.m. een verslag van een vaartocht langs het Frans-Vlaamse land. In het watersportmagazine Varen lees je o.m. een verhaal over een tocht langs de Frontroute.

[Terug naar top](#)

Watererfgoedkalender februari - maart 2014

- *Gent, 8-10 en 14-16 februari 2014*
Belgian Boat Show
- *Oostende, 11-16 februari 2014*
Expo met architectuurontwerpen voor een nieuw maritiem museum in Oostende, Foyer CC De Grote Post, Hendrik Serruyslaan 18a
- *Antwerpen, 13 februari 2014*
Algemene vergadering en diner van de Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum (voor de leden)
- *Gent, 14 februari 2014*
Vijfde symposium 'Boegbeelden' tijdens de Belgian Boat Show om 15u00 – inschrijven via info@scheldeland.be

- *Antwerpen, 14 februari 2014*
Valentijnsdiner met Flandria – info via info@flandria.nu
- *Oostende, 14-15-16 februari 2014*
Valentijnsdiner aan boord van het opleidingsschip Mercator – info via zeilschip.mercator@telenet.be
- *Oostende, 27 februari 2014*
Overleg met Noordzee-wrakduikers, VLIZ, 19u30-22u00
- *Baasrode, 8 maart 2014*
Jaarlijks feest van het Scheepvaartmuseum Baasrode in feestzaal Hof ter Velden om 18u30 – info via info@scheepvaartmuseumbaasrode.be
- *Antwerpen, 9 maart 2014*
Dry Ash-menu bij het Belgian Ships Archive (deuren 15u00, service 18u00) – inschrijven via jozef.hermans2@telenet.be

[Terug naar top](#)

Inschrijven en uitschrijven

Deze nieuwsbrief bereikt meer dan 9.400 geïnteresseerde lezers in België en het buitenland.

Klik [hier](#) als je Getijden niet rechtstreeks ontving maar vanaf nu een kosteloos abonnement wil.

Klik [hier](#) als je niet langer Getijden wil ontvangen.

Watererfgoed Vlaanderen is de grootste organisatie voor scheepvaart-, haven- en ander watererfgoed van de Benelux. We verenigen en verdedigen al het nat en droog watererfgoed in Vlaanderen (meer dan 100 organisaties actief rond historische schepen, scheepvaart- en havenmusea, watermonumenten, watertradities, -kunst en -cultuur, toeristische en commerciële dienstverleners i.v.m. watererfgoed, experts, onderzoekers en liefhebbers). Met onze leden ijveren we voor het behoud en de valorisatie van alle watererfgoed in Vlaanderen, voor de versterking van het waterbewustzijn van de Vlaming en voor de internationale uitstraling van Vlaanderen als baken van scheepvaart-, haven- en watercultuur.

Het lidmaatschap van onze vrijwilligersvereniging kost maar 25 EUR per jaar. Daarmee verleent je onze actie een belangrijke materiële en morele steun.

vzw Watererfgoed Vlaanderen, Emiel Banningstraat 25, 2000 Antwerpen,
www.watererfgoed.be, secre@watererfgoed.be